

**XLIV МЕЃУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА
НА I МЕЃУНАРОДЕН СЕМИНАР ЗА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК,
ЛИТЕРАТУРА И КУЛТУРА**

(17.06.2017-18.06. 2017 година во Охрид)

Скопје, 2018

Милена М. Станковић

Мирољуб Стојановић као критичар савремене македонске књижевности

Рад аналитички и теоријски разматра књижевнокритичку делатност Мирољуба Стојановића, књижевног историчара, критичара, компаративисту, македонисту, универзитетског предавача и литерарног ствараоца. Истраживање има за основни циљ да дефинише Стојановићев научно-критички апарат, одреди методе и приступе и утврди критеријуме у вредновању савремене македонске књижевности.

Основни предмет рада је реконструкција поетичког логоса Стојановићевог критичког дискурса о савременим македонским књижевницима. У тексту аналитички и теоријски разматрамо Стојановићеве идеје о књижевној критици, и то са циљем да дефинишемо његов научно-критички апарат, одредимо методе и приступе и утврдимо кључне репере у вредновању савремене македонске литературе. На овај начин желимо да се придружимо и дамо допринос оној научној струји која се бави рецепцијом и вредновањем савремене македонске књижевности.

1.0. Тешко је књижевнонаучни портрет Мирољуба Стојановића одредити једном речи: био је македонист, компаративист, историчар књижевности, фолклорист, литерарни и позоришни критичар, прозни писац, преводилац. У својој дугој и успешној научној каријери (која је трајала око пола века), Стојановић је о савременим македонским писцима оставио значајан критички опус.¹⁴⁸ Најмаркантнијим ауторским перима савременог доба посветио је вредна монографска дела: Сталету Попову, (*Књижевно*

¹⁴⁸Мирољуб Стојановић је аутор око 270 огледа, студија и критика; објавио је шеснаест књига, тридесетак научних радова, и преко две стотине критичких текстова, био је преводилац и приређивач, гостујући предавач на домаћим и иностраним универзитетим, као и књижевни стваралац. Комплетна библиографија Стојановићевих радова, коју је саставила Данијела Костадиновић, штампана је у оквиру тематског зборника Филозофског факултета у Нишу, *Научно и књижевно дело проф. др Мирољуба Стојановића*.

дело *Сталета Попова*, 1982); Ташку Георгијевском (*Деобеи сеобе Ташка Георгиевског*, Ниш, 1995); Ганету Тодоровском (*Поезија и поетика*, Скопје, 1987), и Блажету Конеском (*Уобличавање прамаглине. Традицијско и савремено у поезији Блажета Конеског*, Ниш, 2001). Поред монографија о савременим македонским ауторима, Стојановић је објавио и велики број чланака, научних радова, критичких текстова и приказа. Као критичар савремене македонске књижевности, бавио се како прозним, тако и песничким изразом. Када је реч о савременом македонском прозном писму, он пре свега опсервира писце реалистичке провенијенције (Стале Попов, Георгијевски). С друге стране, М. Стојановић је објавио преко 200 критичких текстова у српској и македонској периодици о поезији Славка Јаневског, Матеје Матевског, Радована Павловског, Богомила Ђузела, Петрета Андреевског, Аца Шопова, Блажета Конеског.

2.0. Иако Мирољуб Стојановић није на једном месту систематски и програмски изнео свој критичарски *сгедо*, на основу примењене методолошко-истраживачке процедуре, узгредних теоријских промишљања која је излагао у студијама, али и текстова манифестног значаја, есеја и интервјуа, можемо реконструисати поетичку матрицу његове критичарске делатности. У интервјуу *Писац тражи домовину*, који је Васил Тоциновски водио и објавио у македонском часопису *Современост* (2005), а годину дана касније и у нишком часопису *Градина* (2006),¹⁴⁹ Стојановић експлицитно износи свој критичарски етос и логос. Пре свега, Стојановић се луцидно залаже за антидогматичарску критичку мисао која није подређена унапред дефинисаним императивима науке, већ прати живот саме књижевности. Критика се према Стојановићу не пише ради демонстрације теоријских знања критичара, већ ради отварања дела пред потенцијалним рецепијентима. «Ако тога нема, - истиче Стојановић - постоји опасност, а тога у пракси има све више, да критика заобилази књижевност, понекад врши насиље над њом.»¹⁵⁰

Као декларисани антидогматичар, Стојановић одбија ригидно сузбијање унутар једне теоријско-методолошке парадигме. Противи се искључивој примени одређеног књижевно-теоријског метода, јер такав приступ води једностраном и парцијалном посматрању комплексног бића књижевног дела, те се залаже за плуралистичко и

¹⁴⁹Васил Тоциновски, „Писац ствара домовину“, интервју, *Градина*, бр. 12, Ниш, 2006.

¹⁵⁰ Цитат припада тексту интервјуа који ће бити штампан у оквиру зборника радова Филозофског факултета у Нишу.

полифоно посматрање уметничке творевине. У том смислу, критички метод М. Стојановића налази сеизмеђу анализе и интерпретације, при чему се анализе спроводе и до степена вивисекције уз коришћење достигнућа свих поступака и метода који ће дати целовити, синтетички поглед. Сам Стојановић је истицао:

«Данас имате много специјалиста (семиотичара, семантичара, структуралиста, интертекстуалаца....) који су себе довели у позицију са које не могу сагледати целину нити судити о њој. Они препознају, идентификују делове, али их не доводе у међусобни однос, па изостају оцене о њиховом функционисању у целини дела. Не воспоставља се систем. С друге стране, књижевно дело највиших вредности не стаје ни у једну теорију, не повинује се савршенству мањине, оно, заправо, постаје изузетно када надиђе правила.»¹⁵¹

3.0. Иако се Стојановић и у теорији и пракси залаже за плуралистички приступ, ипак се у његовом критичком делу запажа доминиција књижевноисторијског метода. Чиме год да се бавио, Стојановић никада није губио својства књижевног историчара.¹⁵² Мирољуб Стојановић се превасходно интересује за библиографске податке македонских стваралаца, за књижевну заоставштину, истражује књижевне изворе, везе, утицаје... У делу *Људско лице књижевности у историји*, вредном помнијег разматрања и књижевних критичара и историчара, Стојановић износи један од базичних постулата у приступу литерарним појавама: «Чак и она дела која по намери аутора избегавају, заобилазе историју, која се супротстављају теорији о друштвеној условљености књижевности, исторична су, па је, према томе, и сама безисторичност исторична.» (2001: 7)¹⁵³ Разматрање методолошке процедуре примењене у огледима књиге *Људско лице књижевности у историји*, указује на неке од основних одлика Стојановићевог књижевноисторијског

¹⁵¹ Исто.

¹⁵² Пројекти које је Мирољуб Стојановић осмислио и водио - Књижевност и историја и Српско македонске књижевне везе, луцидно указују на основни смер његовог књижевнонаучног интересовања. «Међутим, - истиче Слободанка Пековић у поменутом зборнику - када се прегледају теме зборника и текстови у њима, стиче се утисак да су ова два пројекта повезана унутрашњим нитима, да је историја обележила књижевност, а да књижевне везе зависе од историје, историјске перспективе и тумачења.»

¹⁵³ Када је реч о односу историје и књижевности, Стојановић наставља аристотеловску књижевнонаучну традицију, по којој је књижевност филозофскија формација: „Књижевност заправо, постварњује историју, за њу нису битна факта, истинитост детаља, већ то да ли је историјски материјал, коришћен у једном делу, у стању да дочара атмосферу времена из којег је узет. Тако књижевност извлачи историју из теологије њене форме, прекодира је, преводи с језика апстрактних појмова на језик уметничке праксе.“ (Стојановић 2001: 9)

метода. Како Слободанка Пековић примећује¹⁵⁴, Стојановић најпре утврђује друштвеноисторијски дискурс, потом у уметничком делу препознаје историјски слој, да би на крају адекватним књижевнотеоријским и књижевноисторијским методима проучавао идентификована историјска факта. Иако Стојановићеве огледи «полазе од анализе конкретног дела, никада не занемарују његове историјске вредности, почевши од историјских догађаја које тематизују, преко односа текста и времена у коме настаје, до његове позиције у времену садашњем.»¹⁵⁵

3.1. Опредељење за књижевноисторијски правац, међутим, Стојановића никако није удаљио од суштинских вредности књижевних дела – од њиховог уметничког значаја, литерарности, значења и специфичности поетичког кода. У свом тексту «Од критике ка упоредном проучавању и историји књижевности (Компаративист и историчар литературе Мирољуб М. Стојановић)», који ће се наћи у још увек необјављеном зборнику радова Филозофског факултета у Нишу, Јован Пејчић Стојановићев приступ проблемима савремене македонске књижевности одређује као модерни тип аналитичке критике.

«За Стојановића, - истиче Пејчић - дело је аутономна творевина хетерономног карактера. Отуда, разумевање, тумачење и вредновање састава и садржаја, спољних особина и унутрашње семантике дела морају у сваком тренутку бити у уској, најужој, такоређи органској вези са својим предметом. И то по два основа, при чему први одражава генерални, апстрактан план и тиче се теорије литературе у њеној родовско-жанровској свеобухватности, док се други односи на прагматику критичке анализе усредсређене на саме елементе уметничке структуре у њиховој естетско-историјској и атемпоралној конкретизацији и деловању.»

У том смислу, не може се за Стојановићеву критику рећи да је радикално позитивистичка, већ да нагиње ка синтези спољашњег и унутрашњег, књижевноисторијског и иманентног, при чему први принцип ипак носи превагу. Комплексност оваквог истраживачког приступа, може се уочити на примеру монографског дела

¹⁵⁴ Реч је о тексту Слободанке Пековић «Други као књижевне везе; Историја као веза прошлости, садашњости и других», који се налази унутар необјављеног зборника Филозофског факултета у Нишу.

¹⁵⁵ Цитат преузет из текста Дејана Милутиновића «Човек, историја – књижевности», који ће бити штампан у оквиру зборника Филозофског факултета у Нишу.

Уобличавање прамаглине, посвећеном македонском песнику Блажету Конеском. Књига Мирољуба Стојановића представља синкретизам књижевноисторијског и аналитичко-интерпретативног дискурса, пружајући истовремено увид у објективна факта литерарне биографије Конеског и индивидуалне спецификације иманентне поетике његових песничких дела.

Свестраност оваквог истраживачког метода може се запазити и на примерима Стојановићевих огледа о савременим македонским песницима које је штампао у оквиру књиге *Песник тражи песму*. Огледи поменуте Стојановићеве књиге, састоје се из две семантичко-формалне целине: прве која се бави библиографским подацима и друге која је посвећена поетичким питањима песничких дела. С једне стране, истраживач нуди исцрпну библиографију која упућује на релевантне радове историчара македонске књижевности, и заинтересованог читаоца на квалитетан начин уводи у стваралачки и интерпретаторски дискурс «златног фонда» савременог македонског песништва (Блажета Конеског, Матеје Матевског, Ганета Тодорског, Славка Јаневског и Аца Шопова); с друге стране, Стојановић трага за доминантним мотивима савременог македонског песништва, откључава њихова поетолошка значења, настоји да реконструише поетичко писмо македонске поезије која је настајала од друге половине 20. века. Тако, Стојановић појам *тишине* уочава као доминантан мотив који заједно са другим фреквентним темама – као што су *прамаглина* и *небиднина*, конституише поетичку матрицу савременог македонског стихотворства. На пример, у поезији С. Јаневског, овакву функцију преузима лексема *ништа*, која у ствари представља *ћутање*, *тишини*, *неизговорену реч*, *реч под језиком*. У студији о Блажету Конеском, Стојановић истиче да је основна синтагма његовог песништва «*скривена мисао*» или *нејасна идеја*, нешто што је дефинисано као *маглина* и представља преегзистенцијално стање песме. У циклусима *Рађање трагедије* и *Штрецање* Матевског, Стојановић уочава немогућности вербализације прамаглине као оно што је у сржи доживљаја песме и њеног рађања, изазива у песнику незадовољство, опсесију тишином и ћутањем.

Интересовањем за круцијална поетичка питања као што су феномен песничког стварања,¹⁵⁶ однос форме и садржине, традиционалног и модерног, питања родовско-жанровских спецификација, потом и исцрпним анализама формалних, композиционих и стилистичких аспеката (каква је нпр. анализа песме *Везилка* Блажета Конеског), Стојановићева разматрања савремених македонских песника поред књижевноисторијске вредности, без сумње поседују и књижевнотеоријски значај. У прилог тези о књижевнотеоријској вредности Стојановићевих критичких разматрања и полемика, може се, на пример, узети анализа дескриптивне лирике Блажета Конеског која је послужила као потка за мисаона понирања у жанровску поетику дескриптивне поезије коју, по Стојановићевом мишљењу, чини не „...само једна, већ низ слика које се међусобно прожимају, допуњују, па и условљавају. Такве, оне творе сложену структуру у којој сукцесија настанка, па и транспозиције, није више примарна, нити је примарна доминација поступка и природе описа, па се до смисла песме тешко долази праћењем само доминантног елемента садржине, осећања, боје.“ (Стојановић 2001: 95)

4.0. На Стојановићево интересовање за иманентна, поетичка питања, указује и сам систем естетичких критеријума на основу којих је вредновао дела савремених македонских књижевника. Уметничке творевине Стојановић је пре свега ценио према есенцијалним, литерарним квалитетима, уметничким поступцима, језичко-стилским одликама, иновативности и оригиналности. У тексту «Естетско искуство у бићу критике», као основни предмет књижевне критике Мирољуб Стојановић види истраживање мотивационих веза које чине естетску вредност дела. На тај начин, Стојановић као књижевни

¹⁵⁶«Питањима стваралаштва уопште, настанка уметничког дела и песме, македониста, књижевни историчар и есејиста, проф. др Мирољуб М. Стојановић посветио је знатан део свога опуса. Рецепцијски кључ разумевања и тумачења појаве песме и смисла певања засновао је на теоријским претпоставкама руских формалиста и Цветана Тодорова о књижевном делу као творевини у којој се транспонује свет који нигде не постоји и мисао која се дотле нигде није појавила.» Цитат припада тексту Саше Хаџи Танчића «Песма и њен смисао. Приступ Мирољуба М. Стојановића поетичким питањима разумевања и тумачења поезије», који ће бити штампан у оквиру зборника радова посвећеном проф. др Мирољубу Стојановићу.

критичар естетске квалитете уметничког дела поставља као примарне и превасходне вредности:

«Захваљујући наивном поимању структуре и невештој примени метода структурализма данас, све се више говори о релативности естетског суда критике. Тај естетички релативизам произилази из прагматике која није у непосредном контакту с оним што предмети критике чине, изазивају, производе у нама, а критика која је последица сталног мењања аутора без чврстих критеријума, која суди предмету а не његовом дејству, лишена је неопходне основаности. Њени онтички и епистемолошки елементи у прилог *degustibus non est disputandum* не могу издржати озбиљнију анализу – јер се проблем важења суда не решава једино изналажењем каузалитета међу предметима, већ пре свега смисаоном анализом и истраживањем одговарајућих мотивацијских веза које чине његову непосредну естетску вредност.» (1995: 177)

Према Мирољубу Стојановићу, уметничка вредност песме проистиче из целине уметничке структуре, из синергијског односа елемената који творе више, органско јединство:

«Попут Прличева, коме приписује да није писао „само из инспирације и интуиције“, свестан значаја организације грађе за вредност уметничког дела, а посебно за његову рецепцију, Мирољуб М. Стојановић најпре има у виду животно препознатљиве елементе садржине певања, потом целину односа конститутивних равни песничког текста (међу осталима, „мотиве и теме који остварују напетост читаочевих очекивања“, затим „вертикалне осе композиције“, распоред гласова, интерпункцију, паузе, посебито кључне речи у мисаоној целини, природу и комуникативну носивост речи)»¹⁵⁷,

али и из синтезе идеје, флуидне замисли која претходи егзистенцији песничке творевине и језичком изразу којим је отелотворена:

«(...) код добре песме, као и код значајне мисли – утврђује даље он – идеја, као ни порука, није то „што се одмах види, не значи само и једино то што први поглед открива. У основи, у алузијама, алегоријама и метафорама налази се сва суштина, сврха и лепота

¹⁵⁷ Исто.

поезије; другим речима, формални контекст и садржински контекст. – Ту се „подаје рецепција и отвара пред тумачима“.¹⁵⁸

5.0. Не може се о Мирољубу Стојановићу као критичару савремене македонске књижевности говорити, а да се не укаже на подручје компаративног истраживања. Као компаративиста, Мирољуб Стојановић без сумње припада руском теоријско-методолошком контексту кога чине А. Веселовски, Жирмунски и Мелетински: «Заиста, - истиче Јован Пејчић - руска школа поредбено-историјскога мишљења прави је извор када се постави питање порекла и теоријске контекстуализације Стојановићевог методскога и аналитичког поступка.»¹⁵⁹

Особеност Стојановићеве критичке праксе свакако представља истраживање веза између македонске књижевности и јужнословских књижевности, на првом месту српске, потом руске, а онда и осталих.¹⁶⁰ Тако, на пример, Стојановић остварује широку контекстуализацију Шоповљеве поезије преко српске фолклорне песничке традиције, Његоша и Бранка Миљковића. У књизи посвећеној поезији Блажета Конеског, *Уобличавање прамаглине*, Стојановић циклус о Марку Краљевићу доводи у тесну везу са идејама руских песника и религиозних мислилаца с краја 19. и почетком 20. века, који се сматрају зачетницима егзистенцијалистичког филозофског правца, (Соловјев, Шварцман, Берђајев), са ставовима данског филозофа Серена Кјеркегора, као и са идејама каснијих представника егзистенцијализма, пре свега, са Јасперсом, Хајдегером, Сартром.

Попут Ива Шеврела који је у *Компаративној књижевности* (1989) говорио о кретању према другом, и М. Стојановићу *Историјској условљености српско-македонских књижевних*

¹⁵⁸ Исто.

¹⁵⁹ Цитат припада поменутом тексту Јована Пејчића који ће бити штампан у оквиру зборника радова Филозофског факултета у Нишу.

¹⁶⁰ Према Јовану Пејчићу расправе као што су: „Мотив Болани Дојчин у српској и македонској варијанти народне песме“, „Болани Дојчин“ Бранка Миљковића и Радована Павловског“, „Српски национални мотиви у поезији Славка Јаневског“, „Утицај Зоне Замфирове на Бегалку Васиља Иљоског“, „Да ли је Рајић утицао на Конеског“ и „Празнина и тишина – еквиваленти или антиподи у поезији Аце Шопова и Бранка Миљковића“, на најбољи начин показују специфичност Стојановићевих српско-македонских компаративних анализа и тумачења.

везаистиче феномен интеракције, релацију између два субјекта: „Задржали смо се само на једном правцу, а везе, како смо то назначили у наслову овога прегледа, подразумевају два субјекта, оба правца, Интеракцију.“ (Стојановић 2008: 57) Слично Арманду Њишу (1999: 5-12) који истиче етичку димензију компаративног приступа, о новом хуманизму који пропагира размену равноправних култура, традиција и језика, и Стојановић говори о нужности толерантног, научно поштеног и објективног приступа српско-македонских књижевних веза:

„Учинили смо напор да ово питање поставимо флексибилније, да га ослободимо национализма, па и шовинистичких ескапада појединих интерпретатора и политичких делатника у књижевности, да се читав књижевни простор посматра јединствено, односно да сугеришемо опасност од могућих симплификација, осиромашења и слабљења свих напора и резултата.“ (Стојановић 2008: 58)

Савремена критика луцидно истиче импертив научне објективности и коректности Стојановићевог компаративног приступа, које су увек у служби интеркултуралне толеранције:

«У решавању проблема припадности овој или оној култури, идеолошког или националног предзнака кад се ради о конкретном, понекад контроверзном писцу, М. Стојановић бира пут објективности - једино могући за праву научну анализу, црпи аргументе из архивских докумената, са којима упознаје широку читалачку јавност, и наравно, из самих књижевних дела.»¹⁶¹

6.0. Теоријски али и практични критичарски дискурс М. Стојановића прати идеја о нужности научно-импресионистичког приступа књижевном делу. С једне стране, Стојановићев рад заснован је на примени научно-критичког апарата, на примени поставки доминантних школа 20. века (руског формализма, структурализма, херменеутике, семиотика); с друге, пак, стране, Стојановићева критичка активност, у складу са његовим теоријским убеђењима, указује на неопходност литерарних својстава саме критичке делатности. Другим речима, критички текст, како истиче

¹⁶¹ Цитат је преузет из текста Але Татаренко, «Широк спектар истраживачких метода», који ће бити штампан у оквиру зборника Филозофског факултета у Нишу.

Стојановић, мора поседовати естетичка својства, уметничку вредност која ће јој дати доживљај надахнутог есеја:

«увек сам имао на уму основно начело: ваш слушалац (ако је предавање у питању) и читалац, вашим посредовањем треба да заволи то што радите, односно мора још више волети књижевност. Другим речима, настојао сам да моји текстови не подсећају на студентске вежбе којима се савладава теоријска материја, него да се научена теорија применом олакшава до мере да се текст доживљава као надахнути есеј, да оствари изванредан степен литерарности... што год да радите, мора се знати зашто то радите, јер вивисекција и најлепшег дела, ако делове потом не ставите у естетичку функцију, ако поново не примените синтезу, може за собом оставити гомилу материјала у нереду.»¹⁶²

7.0. У закључку, треба рећи да Стојановићев критичарски праксис карактерише чињеница да тумачење и вредновање књижевника неретко служи као погодна потка за контемплацију о бројним књижевнотеоријским, филозофским и културолошким питањима, при чему се Стојановићев научно-критички дискурс понекад приближава есејистичком типу израза. Такав искорак из аналитичко-интерпретативног сагледавања аутора у контемплативни дискурс о филозофским и књижевно–теоријским проблемима, проналазимо на пример у разматрањима поезије Б. Конеског, која садрже пасаже о Стојановићевом перцепирању егзистенцијализма. Поводом циклуса «Рађање трагедије» и «Штрецање» Матевског, Стојановић опширније пише о феномену метафоризације песничког језика, наглашавајући, слично Јакобсону, поетолошку вредност метафоре.

Ако бисмо за крај Стојановићев критички кредо покушали да сумирамо кључним одредницама, то бисмо могли изразити следећим низом: антидогматичарски, плуралистички, аналитичко-интерпретативни, научно-импресионистички и позитивистичко-иманентни.

¹⁶² Цитатирано према збирнику радова Филозофског факултета у Нишу.

Користена литература:

Стојановић, Мирољуб, *Уобличавање прамаглине*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2001.

Стојановић, Мирољуб, *Песник тражи песму. О поетичким питањима у стиховима македонских песника*, Београд: Свен, 2002.

Стојановић, Мирољуб, *Писац ствара домовину. О самоосвешћењу македонске књижевности*, Ниш: Свен, 2004.

Стојановић, Мирољуб. „Естетско искуство у бићу критике“, у: *Одзиви (Студије и критике из српске књижевности)*, Наша реч/Лесковац, Графосрем/Шид, 1995.

Стојановић, Мирољуб. *Људско лице историје у књижевности*, Славистичко друштво Србије, Београд, 2007.

Њиши, Армандо, "Компаративна књижевност као дисциплина деколонизације", *Књижевна историја*, 107–108, 1999, 5–12.

Годишњак за српски језик и књижевност, књ. X, Филозофски факултет Ниш, 2010, у целости посвећен професору Мирољубу Стојановићу).

СОДРЖИНА

ЛИНГВИСТИЧКА СЕКЦИЈА

Зузана Тојолињска

Семантички парадигми на т.н. граматички категории.....7

Људмил Сјасов

Влогот на научната конференција во развојот на македонистичката филолошка мисла.....17

Марјан Марковиќ

Семантичка деривација и семантичка мотивација на предикатот ‘држи’.....23

Јан Соколовски

Македонски и полски деминутиви во текстот – обид за конфронтација.....35

Звонко Никодиновски

Глаголското гнездо носи/несе во македонскиот јазик.....47

Симона Груевска-Маџоска

Јазичната ситуација во Република Македонија.....55

Васил Дрвошанов

Изразувањето на семемата ‘кодош’ во македонските говори.....71

Најталија Боронникова

Елена Верижникова

Метафорическите переноси в поле «звуки животных» (на материале словаря македонских междометий и звукоподражаний).....85

Најталија Боронникова

Елена Верижникова

МЕТАФОРИСКИ ПРЕНОСИ ВО ПОЛЕТО
«ЗВУЦИ НА ЖИВОТНИ» (врз материјалот на Речникот на македонските извици и ономато-
еи).....101

Веселинка Лаброска

Лилјана Гушевска

Сврзувачките средства во македонските лекарственици од XIX век.....103

Силвана Симоска

За навек: поимот *либе* во македонското народно творештво.....119

Лидија Танџуровска	
За едно стилско обележје	
<i>Американоцојџ работџи ако му џлаџаџџ добро. Македонецојџ работџи, ако му џлаџаџџ, добро.....</i>	141
Емилија Бојковска	
Емина Авдиќ	
(Зло)употребата на германскиот и на македонскиот јазик во политиката и преведувањето.....	151
Радица Николиновска	
Македонски и италијански споредбени фраземи: сличности и разлики.....	181
Мира Трајкова	
Марџариџа Велевска	
Прашањето на феминативите во македонскиот и во францускиот јазик : спонтан процес или наметнати решенија ?.....	189
Iwona Łuczaków	
Macedonica na łamach „Rocznika Slawistycznego” (1908-2017).....	209
Gjoko Nikolovski	
Fonološka baza suškega govora v osnovi stare cerkvene slovanščine skozi prizmo genetske lingvistike (Vprašanje o jezikovni osnovi stare cerkvene slovanščine na prelomu iz 18.v 19. stoletje).....	223

ЛИТЕРАТУРА

Македонската литература низ призмата на современиот културен миг во светот

Иван Доровски	
За некои словенски меѓулитературни совпаѓања и разлики.....	237
Goran Kalogjera	
Makedonska književnost, jezik i kultura kao dio regionalne kulturne razmjene dobara i vrijednosti na primjeru „riječke“ makedonistike.....	245
Весна Мојсова-Чейишевска	
Од „повеќегласно пеење“ до етаблиран женски глас во македонскиот прозен израз (75 години од првата збирка раскази на македонски народен јазик „Светлосенки“ и 70 години од првата збирка раскази на стандарден македонски јазик „Растрел“).....	251

<i>Радомир Вигеновиќ</i>	
Европа во делата на (некои) македонски писатели.....	265
<i>Елизабетиа Шелева</i>	
Отец, татко, патер - книжевни фигурации и модалитети на таткото во македонската литература со споредбени примери од балканскиот регион.....	277
<i>Лидија Кайушевска-Дракулевска</i>	
Нарација и (авто)референцијалност: „Попатно“ на Влада Урошевиќ и „Круг“ на Димитар Башевски.....	299
<i>Маја Јакимовска-Тошиќ</i>	
Интернационалната рецепција на творештвото на Јордан Плевнеш.....	309
<i>Најаша Аврамовска</i>	
Романот на одраснувањето во македонската литература.....	319
<i>Анџелина Бановиќ-Марковска</i>	
Балканското јазично богатство и лингвистичкиот пуританизам како лице и опачина на културната другост (Балканвавилонци на Луан Старова).....	333
<i>Трајче Стамески</i>	
Ресемантизација на фигурите на меморијата во драмата <i>Лејла Анџелина</i> на Благоја Ристески - Платнар.....	343
<i>Милена М. Стамковиќ</i>	
Мирољуб Стојановиќ као критичар савремене македонске књижевности.....	355
<i>Надежда Лаиновиќ Стамјановиќ</i>	
Проф. д-р Мирољуб Стојановиќ као историчар македонске књижевности - Из перспективе заједничког живота.....	367
<i>Јасмина Мојсиева-Гушева</i>	
Еколошките теми на маргините на македонската литература.....	381
<i>Зорица Николовска</i>	
„Рефлексии на другоста – Македонија во германскојазичната патописна литература“.....	391
<i>Ана Азеска</i>	
Концептот на работа на лекторатот по македонски јазик на Филозофскиот факултет во Риека во последните три години.....	397

CIP - Каталогизација во публикација

Национална и универзитетска библиотека “Св. Климент Охридски”, Скопје

811.163.3(062)

811.163.3:811(062)

821.163.3.09(062)

МЕЃУНАРОДЕН семинар за македонски јазик, литература и култура (50 ; 2017 ; Охрид)

XLIV Научна конференција на L Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура : (17.06.2017-18.06. 2017 година во Охрид) / [редакциски одбор Јан Соколовски ... и др.]. - Скопје : Универзитет “Св.

Кирил и Методиј”, Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, 2019. - 400 стр. ; 24 см

Фусноти кон трудовите. - Библиографија кон трудовите

ISBN 978-9989-43-424-2

а) Македонски јазик - Собири б) Македонски јазик - Компарација со други јазици - Собири в) Македонска книжевност - Критики и толкувања - Собири COBISS.

МК-ID 110293514